

DEFENSIE

Met Israël tegen terreur

Nederlandse en Israëlische luchtmacht ontwikkelen buiten de politiek om een tactiek waarbij Apaches worden ingezet in stadsoorlog tegen terroristen

Bij acties tegen terroristen worden de grondtroepen vanuit de lucht gesteund door de Apache-gevechtshelikopter die de informatie coördineert

Eric Vrijnsen in Kabul

De Nederlandse en de Israëlische luchtmacht ontwikkelen een tactiek om Apache-gevechtshelikopters te gebruiken in een stadsoorlog tegen terroristen. Testvliegers uit beide landen wisselen – buiten de officiële politiek om – inlichtingen uit over gevechtstechnieken en elektronische hulpmiddelen. De samenwerking werpt in Afghanistan haar eerste vruchten af.

Dankzij de inzet van zes Nederlandse Apaches werden de afgelopen weken meer dan honderd verdachte terroristen ingerekend, zónder dat de eigen troepen gevaar liepen. Tegen deze achtergrond stuurde Defensie minister Henk Kamp (VVD) de zes Apaches naar Irak.

Het Amerikaanse toestel werd in de Koude Oorlog ontworpen om grote aantallen vijandelijke tanks uit te schakelen. De laagvliegende Apache kon onder de vijandelijke radar duiken. Aangekomen op het slagveld zou de Apache tamelijk ongehinderd 92 ra-

ketten afvuren en met het boordkanon 1.200 patronen van zwaar kaliber afschieten.

Door het plotseling uiteenvallen van Warschaupact en Sovjet-Unie heeft de Apache nooit in de bedoelde rol dienst gedaan. Wel probeerden de Amerikanen de 'vliegende tank' te gebruiken in Somalië, waar in Mogadishu de vrede moest worden afgedwongen op de ongeregelde troepen van krijgshoofd Aideed. Het idee was dat de vervaarlijk uitzieende Apache de guerrillastrijders zou intimideren. Dit pakte catastrofaal uit. De laagvliegende Apaches waren een makkelijk doelwit. Om supermacht Amerika extra te vernederen, sleepten Somalische krijgers de naakte lijken van de Apache-bemanningsleden door de straten van Mogadishu. De Verenigde Staten trokken zich schielijk terug.

Ook voor Nederland was dit ontnuchterend. Den Haag had zojuist Apaches aangeschaft als kern van de nieuwe Luchtmobiele Brigade. Maar wat kon de luchtmacht tijdens vredesmissies beginnen met dit agressieve en kwetsbaar gebleken wapensysteem?

'De Apache moest hoogte winnen,' zegt een officier die vanaf het begin betrokken was bij het wapenproject. Het toestel is dan minder kwetsbaar én kan fungeren als elektronische observatiepost. In een stadsoorlog heerst enorme verwarring. Grondtroepen hebben dringend behoefte aan overzicht. Een helikopter die met hypermoderne infrarood- en videocamera's is uitgerust, kan daarin voorzien. Zelfs bij nacht en ontij. Uiteraard kan de Apache op enkele honderden meters hoogte vanuit de verre omtrek door de vijand worden opgemerkt. Maar de radardreiging is in dergelijke situaties nihil.

Het is moeilijk om de vijandelijke eenheden te onderscheiden van de eigen troepen. Daarom gingen officieren van de Koninklijke Luchtmacht te rade bij hun Israëlische collega's. Bij acties in de Palestijnse gebieden hadden zij te maken met een vergelijkbare situatie: in dichtbevolkte sloppenwijken moesten zij vanuit de lucht informatie en bescherming geven aan landmachtseenheden die jacht maken op Hamasstrijders.

Hoe kon de Koninklijke Luchtmacht een samenwerking aanknopen met Israël? De officiële politieke lijn is immers dat Nederland géén partij kiest in het conflict tussen Israëli's en Palestijnen. 'De makkelijkste manier om contact te leggen, bleek uiteindelijk om gewoon het telefoonboek te pakken en het nummer van onze collega's in Israël te draaien,' zegt een van de luchtmachtofficiëren. Dat het Apache-squadron gelegerd is op Gilze-Rijen was natuurlijk een prachtige binnenkomer. Gilze-Rijen is de luchtmachtbasis waar, tijdens de Yom Kippoeroorlog (1973), in het diepste geheim Israëlische vrachtvliegtuigen landden om wapentuig in te laden. Israël werd elke nacht clandestien bevoorrad door het Nederlandse leger. Defensie-minister Henk Vredeling (PvdA) verzweeg de luchtbrug zelfs voor zijn collega's in het kabinet-Den Uyl. Logisch dat de Israëli's nu bereid zijn om inlichtingen te delen. Op basis van hun aanbevelingen worden jeeps en pantservoertuigen van de eigen eenheden in Afghanistan gemerkt met reflecterende plakstrips. De helipiloten dragen een uitzonderlijk sterke verrekijkerbril, zodat ze de eigen mensen makkelijk identificeren.

Bij acties tegen terroristen opereren de grondtroepen in drie cirkels. Een groepje van acht infanteristen doet een inval in een verdachte woning. Zij worden beveiligd door een groep van dertig militairen, die ook de vluchtwegen afgrendelen. Daaromheen bevindt zich een grotere eenheid met pantserwagens, jeeps en ambulances. Daarboven hangt de Apache die de informatie coördineert. Al-Qai'da- en Talibanverdachten hebben geen verweer tegen deze overmacht.

Op hun beurt zaten de Israëli's verlegen om een verbeterde afweer tegen luchtdoelraketten, die vaak vanaf de schouder worden afgevuurd. Nederland heeft een tactiek ontwikkeld om deze dreiging tijdig op te merken en de helikopter in een paar seconden abrupt van koers te laten veranderen, zodat de raket doel mist. Ook worden volautomatisch vuurpijlen afgeschoten om de infraroodraket te misleiden. Vorige week is besloten dertien Apaches te voorzien van het nieuwste type elektronisch afweersysteem.

De ervaringen in Afghanistan en lessen uit de Nederlands-Israëlische samenwerking leiden ertoe dat NAVO-handboeken worden herschreven. Trots toont een luchtmachtofficier een bedankbrief van een Duitse brigadegeneraal, die spreekt over 'een nieuwe standaard van samenwerking tussen luchtmacht en grondtroepen'. De nieuwe tactieken staan in de belangstelling van de US Air Force. ■